

Program LIFE

Rola NFOŚiGW

Współfinansowanie krajowe

Norman Czarnecki
Wydział ds. Programu LIFE

Dofinansowano ze środków KE
w ramach umowy KE
LIFE14 CAP/PL/000011

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Program LIFE jest z NFOŚiGW od 10 lat

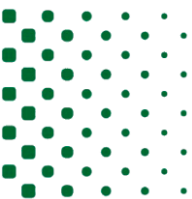
Podstawy prawne Programu LIFE+/LIFE:

2008-2013 Instrument finansowy LIFE+

Rozporządzenie (WE) nr 614/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 maja 2007 r. w sprawie instrumentu finansowego na rzecz środowiska (LIFE+)

2014-2020 Program LIFE

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1293/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia **programu działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)**

PROGRAM LIFE

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI (UE) 2018/210
z dnia 12 lutego 2018 r.

w sprawie przyjęcia **wieloletniego programu prac na lata 2018–2020**
dla programu LIFE
(tekst mający znaczenie dla EOG)

TYPY PROJEKTÓW LIFE

Podprogram LIFE	Obszar priorytetowy	Dopuszczalne typy projektów
1. Środowisko	1.1. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami	Projekty demonstracyjne i pilotażowe
	1.2. Przyroda i różnorodność biologiczna	Projekty dotyczące najlepszych praktyk, demonstracyjne i pilotażowe
	1.3. Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska	Projekty informacyjne, dotyczące zwiększania świadomości i rozpowszechniania informacji
2. Klimat	2.1. Ograniczenie wpływu człowieka na klimat	Projekty dotyczące najlepszych praktyk, demonstracyjne i pilotażowe
	2.2. Dostosowanie się do skutków zmian klimatu	Projekty dotyczące najlepszych praktyk, demonstracyjne i pilotażowe
	2.3. Zarządzanie i informacja w zakresie klimatu	Projekty informacyjne, dotyczące zwiększania świadomości i rozpowszechniania informacji

Program LIFE

PODPROGRAM

Podprogram działań na rzecz środowiska

Podprogram działań na rzecz klimatu

OBSZAR PRIORYTETOWY

ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami

przyroda i różnorodność biologiczna

zarządzanie i informacja w zakresie środowiska

łagodzenie skutków zmian klimatu

dostosowanie się do zmian klimatu

zarządzanie i informacja w zakresie klimatu

PRIORYTET TEMATYCZNY np.

EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI

ODPADY

WODA, w tym środowisko morskie

ŚRODOWISKO I ZDROWIE, w tym chemikalia i hałas

JAKOŚĆ POWIETRZA i emisje, w tym jakość środowiska

TEMATY PROJEKTÓW np.

1. Projekty wdrażające koncepcję gospodarki zamkniętego obiegu poprzez działania obejmujące łańcuch wartości lub zapewniające wykorzystywanie odpadów jako zasobów wtórnych/złomu w gałęziach przemysłu lub jako element w łańcuchach wartości (ekoprojektowanie, kaskadowe wykorzystanie materiałów, recykling...)
2. Projekty wdrażające...
3. Projekty łączące ulgi re...
4. Projekty, promujące wdrażanie zaleceń KE w sprawie Europejskich metod oznaczania przemieszczania się zanieczyszczeń w środowisku (Rekomendacje KE z dnia 9 kwietnia 2013) poprzez informowanie konsumentów i interesariuszy, udostępnianie danych, jakość i możliwość identyfikowania informacji na wszystkich etapach łańcucha wartości, uproszczenie obliczeń oraz ich weryfikację.

Łącznie > 100 tematów projektów

ROLA NFOŚiGW

Współfinansowanie

Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE

ROLA NFOŚiGW

Współfinansowanie

Zaangażowanie finansowe KE i NFOŚiGW w latach 2008-2017

W latach 2008-2017:

wsparcie KE wyniosło łącznie **390 mln PLN**

współfinansowanie NFOŚiGW wyniosło **283 mln PLN**

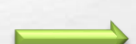
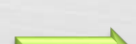

Współfinansowanie Programu LIFE

BENEFICJENCI:

podmioty które:

- uzyskają dofinansowanie ze środków KE
- realizują projekt na terenie Rzeczypospolitej Polskiej
- są beneficjentami koordynującymi projektów krajowych lub współbeneficjentami międzynarodowych projektów LIFE

współbeneficjenci projektów międzynarodowych uzyskują dofinansowanie jedynie na realizację zakresu działań realizowanych na terenie RP

Finansowanie LIFE

Typ projektu	LIFE	
	I WPP (2014-2017)	II WPP (2018-2020)
Projekty podprogramu na rzecz środowiska w tym dotyczące gatunków i siedlisk priorytetowych	60% kk 75% kk	55% kk 75% kk
Projekty podprogramu na rzecz klimatu	60 % kk	55 % kk
Projekty zintegrowane, projekty przygotowawcze	60 % kk	

Współfinansowanie Programu LIFE ze środków NFOŚiGW

	intensywność dofinansowania (% kk)
przedsięwzięcia realizowane w ramach obszarów priorytetowych LIFE: <i>przyroda i różnorodność biologiczna</i> <i>zarządzanie w zakresie środowiska i informowanie</i> <i>zarządzanie i informacja w zakresie klimatu</i>	do 40% ↑
przedsięwzięcia realizowane w ramach obszarów priorytetowych LIFE: <i>ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami</i> <i>ograniczenie wpływu człowieka na klimat</i> <i>dostosowanie się do skutków zmian klimatu</i>	do 35% ↑
przedsięwzięcia realizowane przez spółki prawa handlowego z wyłączeniem dużych przedsiębiorstw* (jako beneficjent koordynujący – niezależnie od obszaru priorytetowego)	do 15% ↑
przedsięwzięcia realizowane przez tzw. „zielone gminy” (jako beneficjent koordynujący – niezależnie od obszaru priorytetowego)	do 40% ↑
państwowe jednostki budżetowe (jako beneficjent koordynujący – niezależnie od obszaru priorytetowego)	do 45% ↑
przedsięwzięcia, które mogą być finansowane ze zobowiązań NFOŚiGW, tzw. „zobowiązań wieloletnich”, związanych z przeznaczaniem środków na cele, o których mowa w art. 401c ust. 1–9a ustawy Prawo ochrony środowiska	+ 5%

* Brak dofinansowanie w formie dotacji dla dużych przedsiębiorstw

Dofinansowano ze środków KE w ramach umowy KE LIFE14 CAP/PL/000011

Współfinansowanie Programu LIFE ze środków NFOŚiGW

zobowiązania wieloletnie:

Zobowiązania wieloletnie – substancje kontrolowane - zubożające warstwę ozonową

Zobowiązanie wieloletnie – gospodarka wodna

Zobowiązanie wieloletnie – handel uprawnieniami do emisji

Zobowiązanie wieloletnie – OZE i efektywność energetyczna

Zobowiązania wieloletnie – biopaliwa i biokomponenty

Zobowiązania wieloletnie – pozwolenia zintegrowane

Zobowiązanie wieloletnie – gospodarowanie odpadami - recykling pojazdów wycofanych z eksploatacji

Zobowiązania wieloletnie – gospodarowanie odpadami - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Zobowiązania wieloletnie – gospodarowanie odpadami – trans graniczne przemieszczanie odpadów

Zobowiązania wieloletnie – gospodarowanie odpadami

przedsięwzięcia, które mogą być finansowane ze zobowiązań NFOŚiGW, tzw. „zobowiązań wieloletnich”,
związanych z przeznaczaniem środków na cele, o których mowa w art. 401c ust. 1–9a ustawy Prawo
ochrony środowiska

+ 5%

ZASADY FINANSOWANIA LIFE

Kwalifikowalność kosztów zakupu „Dóbr trwałych”

Do współfinansowania kwalifikują się jedynie koszty związane z **amortyzacją** dóbr trwałych w trakcie realizacji projektu (pkt II.19.2 (c) of General Conditions – Wzór Umowy Dotacyjnej eng. Model Grant Agreement)

Maksymalny poziom odpisów amortyzacyjnych:

- **Infrastruktura** – 25% rzeczywistego kosztu nabycia
- **Wypożyczenie** (urządzenia) – 50% kosztu rzeczywistego zakupu

WYJĄTKI:

- koszty wykonania **prototypów**,
- w przypadku LIFE *Przyroda i różnorodność biologiczna* wydatki poniesione na dobra trwałe przez **podmioty publiczne lub podmioty prywatne niekomercyjne**, uważa się za kwalifikowane w całości

Prototyp jest to infrastruktura oraz/lub sprzęt specjalnie stworzony na potrzeby wdrożenia projektu, który niгда nie był komercjalizowany oraz/lub nie jest dostępny jako produkt seryjny. Nie może być on używany w celach komercyjnych w czasie trwania projektu.

Prototyp - możliwość komercyjnego wykorzystania po zakończeniu projektu!

ZASADY FINANSOWANIA LIFE

➔ Wkład własny:

> **102%** kosztu wynagrodzeń pracowników publicznych

➔ Stawka dzienna wynagrodzeń

Obejmuje tylko dni robocze - ok. 215 dni/roku

(Wynagrodzenie roczne / 215 dni)

➔ Brak możliwości finansowania dużej infrastruktury

➔ Przyroda i Różnorodność biologiczna:

> **25 %** budżetu przeznaczone na konkretne działania ochronne

➔ Koszty ogólne (Overhead):

Koszty ogólne są kwalifikowalne dla finansowania stawką ryczałtową **do maksymalnej wysokości 7% całkowitej kwoty** faktycznie poniesionych kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyłączeniem kosztów zakupu/dzierżawy gruntów. Nie muszą one być poparte dokumentami księgowymi. Są one kwalifikowalne jako koszty pośrednie, które mają pokryć ogólne koszty pośrednie potrzebne do zatrudnienia, zarządzania, przysposobienia i wsparcia, bezpośrednio lub pośrednio, personelu pracującego przy projekcie

ZASADY FINANSOWANIA LIFE

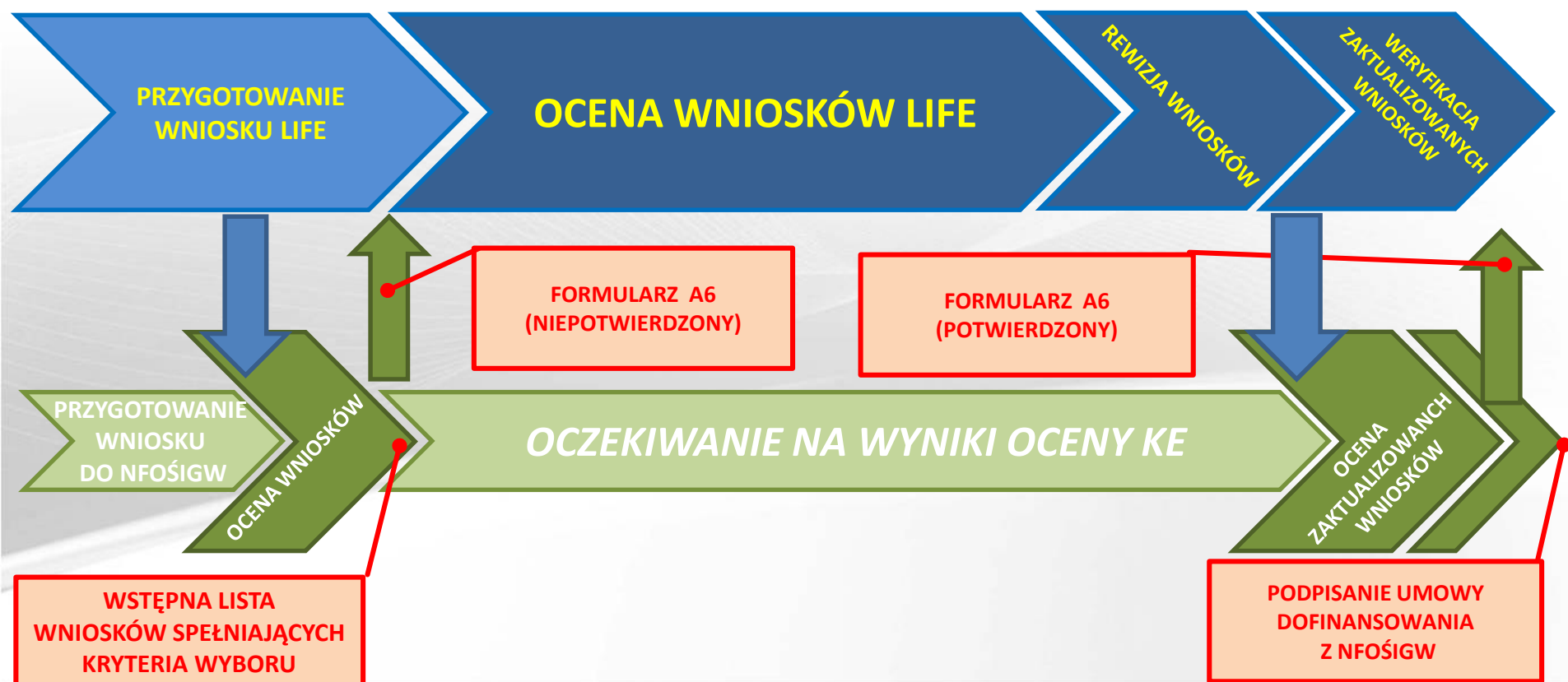
Wypłaty dotacji KE:

- **70%** (zaliczka) / **30%** (płatność końcowa) - < 24 miesiące , < 300 000 euro z KE
- **30%** (zaliczka) / **40%** (płatność pośrednia) / **30%** (płatność końcowa)
- **30%** (zaliczka) / **20% x 2** (płatności pośrednie) / **30%** (płatność końcowa)
> 48 miesiące , > 4 000 000 euro z KE

Koszty „**Wsparcia zewnętrznego**” zawierające koszty prac zleczanych na zewnątrz oraz wynajmu sprzętu lub infrastruktury nie powinny przekroczyć **35%** całkowitego budżetu projektu

Schemat naboru wniosków LIFE do KE i NFOŚiGW (nabór tradycyjny)

Dofinansowano ze środków KE w ramach umowy KE LIFE14 CAP/PL/000011

Schemat naboru wniosków LIFE do KE i NFOŚiGW (nabór skrócony)

Schemat naboru wniosków LIFE do KE i NFOŚiGW (nabór tradycyjny)

Podprogram na rzecz środowiska

Dofinansowano ze środków KE w ramach umowy KE LIFE14 CAP/PL/000011

Schemat naboru wniosków LIFE do KE i NFOŚiGW (nabór tradycyjny)

Podprogram na rzecz środowiska

Dofinansowano ze środków KE w ramach umowy KE LIFE14 CAP/PL/000011

Schemat naboru wniosków LIFE do KE i NFOŚiGW (nabór skrócony)

Podprogram na rzecz środowiska

Dofinansowano ze środków KE w ramach umowy KE LIFE14 CAP/PL/000011

Jak złożyć wniosek LIFE do KE ?

Wniosek LIFE do KE składamy w formie elektronicznej poprzez generator eProposal dostępny na stronie programu LIFE.

Generator eProposal

Wniosek/fiszka do KE

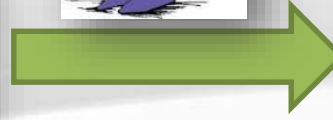
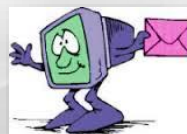

Wysyłamy elektronicznie do KE

The screenshot shows the 'eProposal (on-line creation and submission of LIFE proposals)' portal. It includes sections for 'Register user' with fields for email, title, and function, and 'User's contact information' with fields for surname, first name, department, street, postal code, city, country, telephone, and fax. There is also a 'User's legal entity' section with fields for legal name, VAT ID, and legal registration ID.

The cover features the LIFE logo (a circle of stars with the word 'Life' in the center) and the text: 'LIFE Nature and Biodiversity', 'TECHNICAL APPLICATION FORMS', and 'Part A - administrative information'.

Jak złożyć wniosek LIFE do NFOŚiGW?

Wniosek o współfinansowanie projektu LIFE do NFOŚiGW składamy fizycznie po wygenerowaniu w Generatorze Wniosków o Dofinansowanie GWD (wniosek do KE jest załącznikiem do wniosku do NFOŚiGW)

HARMONOGRAM NABORÓW

Podprogram na rzecz klimatu

Zaproszenie do składania wniosków LIFE
18 kwietnia 2018

Termin składania wniosków LIFE do KE
12 września 2018

Rewizja wniosków
Luty 2019

Zaproszenie do składania wniosków o
współfinansowanie krajowe
25 maja 2018

Termin składania wniosków do NFOŚiGW
(pełne wnioski LIFE)
07 maja - 24 lipca 2018

Termin składania aktualizacja wniosków /
Termin składania wniosków
w naborze skróconym
po zakończenia fazy rewizji KE

Dofinansowano ze środków KE w ramach umowy KE LIFE14 CAP/PL/000011

HARMONOGRAM NABORÓW

Podprogram na rzecz środowiska

Zaproszenie do składania wniosków LIFE
18 kwietnia 2018

Termin składania fiszek projektowych LIFE
12 i 14 czerwca 2018

Termin oceny koncepcji
październik 2018

Termin składania wniosków LIFE do KE
styczeń 2018

Rewizja wniosków
maj 2019

Zaproszenie do składania wniosków o
współfinansowanie krajowe
maj 2018

Termin składania wniosków do NFOŚiGW
(fiszki projektowe life LIFE)
1 października - 30 listopada 2018

Termin składania aktualizacja wniosków /
Termin składania wniosków
w naborze skróconym
po zakończenia fazy rewizji KE

Współfinansowanie Programu LIFE

- ✓ *pożyczka przeznaczona na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięcia*
- ✓ *pożyczka przeznaczona na wkład własny Wnioskodawcy*

ROLA NFOŚiGW

Krajowy Punkt
Kontaktowy LIFE

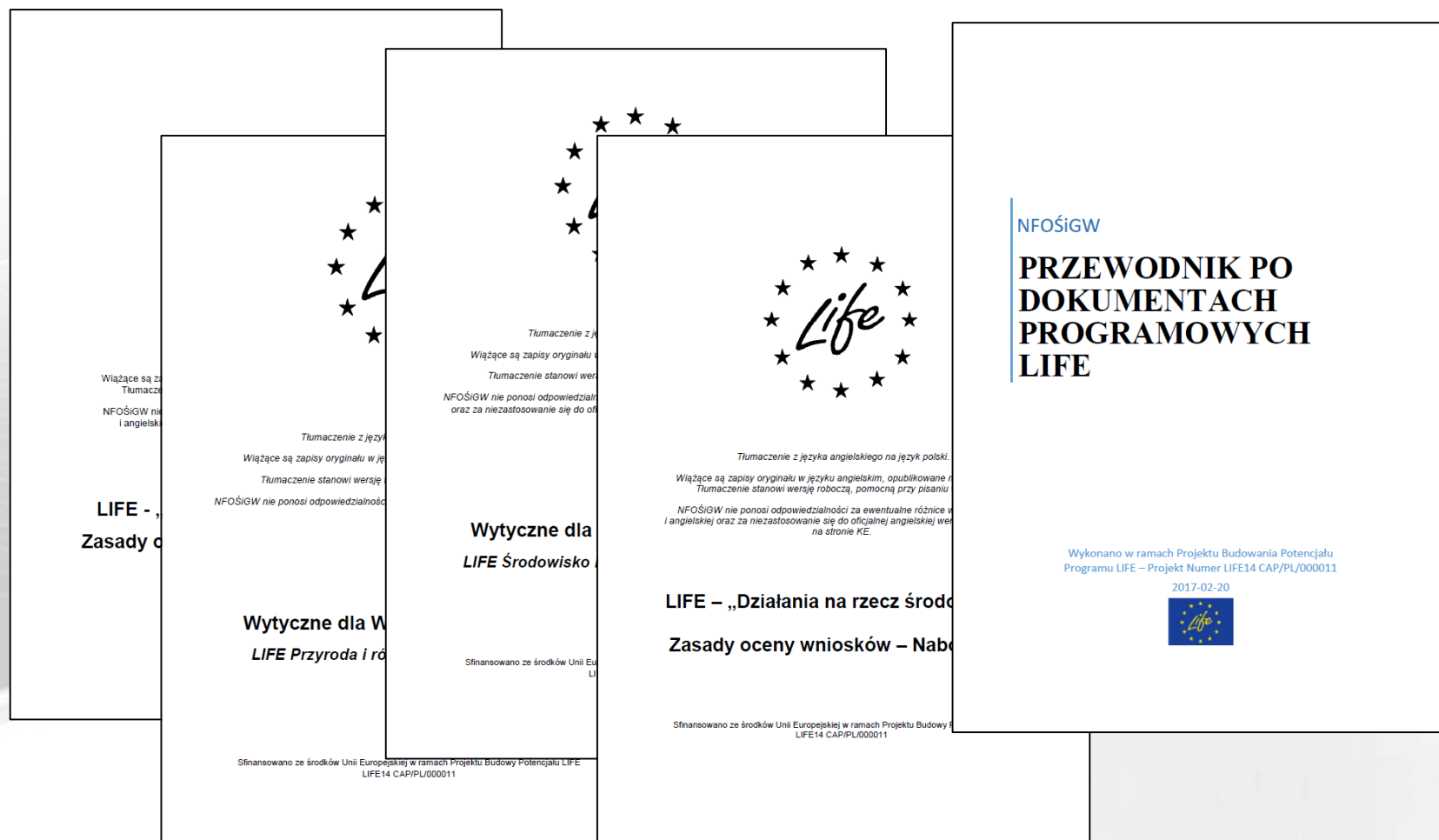
Konsultacje indywidualne wniosków

**Konsultacje telefoniczne oraz umawianie konsultacji
w biurze NFOŚiGW**

tel. (22) 45 90 167

life@nfosigw.gov.pl

Tłumaczenia dokumentów programowych

Dofinansowano ze środków KE w ramach umowy KE LIFE14 CAP/PL/000011

Publikacje

Dofinansowano ze środków KE w ramach umowy KE LIFE14 CAP/PL/000011

[Strona główna](#) [Oferta finansowania](#) [Baza wiedzy](#) [O Funduszu](#) [Kontakty](#)

[Oferta finansowania](#) [Środki unijne](#) [Program LIFE](#) [Aktualności LIFE](#)

Aktualności LIFE

[Projekt Budowania Potencjału LIFE](#)

[Informacje ogólne](#)

[Informacje szczegółowe](#)

[Nabór wniosków](#)

[Więcej o LIFE](#)

[Tłumaczenia](#)

[Szkolenia i konferencje](#)

[Kontakt](#)

[Materiały informacyjne i edukacyjne](#)

[Glossarium](#)

Aktualności LIFE

Zapraszamy do udziału w Dniu Informacyjnym LIFE 2017 w dniu 25 kwietnia w Warszawie.

27-03-2017, 08:01

Serdecznie zapraszamy Państwa do udziału w Dniu Informacyjnym LIFE 2017, organizowanym po raz dziesiąty przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wydarzenie odbędzie się 25...

Przewodnik po dokumentach programowych LIFE

06-03-2017, 16:25

Przekazujemy w Państwa ręce „Przewodnik po dokumentach programowych LIFE”.

Kolejny nabór wniosków LIFE zostanie ogłoszony już 28 kwietnia!

14-02-2017, 11:27

Tegoroczny nabór wniosków w ramach Programu LIFE zostanie ogłoszony przez Komisję Europejską 28.04.2017 r.

www.nfosigw.gov.pl/life

Realizowane projekty

PROJEKTY PRZYRODNICZE

Poniżej przedstawiono linki do stron internetowych przyrodniczych projektów krajowych oraz zagranicznych, usystematyzowane według kolejności alfabetycznej. Projekty zostały oznakowane numerami świadczącymi o roku naboru do KE.

- Biebrzański Park Narodowy

LIFE11/NAT/PL/422- [Ochrona siedlisk mokradłowych doliny Górnej Biebrzy](#)

LIFE09 NAT/PL/000258- [Renaturyzacja sieci hydrograficznej w Basenie Środkowym doliny Biebrzy. Etap. I](#)

LIFE13 NAT/PL/000050- [Renaturyzacja sieci hydrograficznej w Basenie Środkowym doliny Biebrzy. Etap. II](#)

- Gmina Klucze

LIFE09 NAT/PL/000259- [Czynna ochrona kompleksu priorytetowych siedlisk napiaskowych \(6120, 2330\) w obszarze Natura 2000 na Pustyni Błędowskiej](#)

- Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk

LIFE09 NAT/PL/000263- [Ochrona ptaków wodnych i błotnych w pięciu parkach narodowych - odtwarzanie siedlisk i ograniczanie wpływu inwazyjnych gatunków](#)

- Kampinoski Park Narodowy

LIFE10 NAT/PL/655- [Ochrona zasobów przyrodniczych Puszczy Kampinoskiej - obszaru Natura 2000, poprzez renaturyzację wykupionych gruntów](#)

LIFE12 NAT/PL/000084- [Ochrona i renaturyzacja mokradł obszaru Natura 2000 Puszcza Kampinowska](#)

Materiały informacyjne i edukacyjne

Mamy przyjemność zaprezentować nowy dział na naszej stronie internetowej – „Materiały informacyjne i edukacyjne”. Znajdą tu Państwo wybrane materiały dotyczące niemal wszystkich polskich projektów LIFE+ oraz docelowo LIFE, współfinansowanych przez NFOŚiGW. Mamy nadzieję, iż zgromadzone w jednym miejscu informacje ułatwią Państwu poszerzenie wiadomości z zakresu problematyki projektów LIFE+ i LIFE, a także dostarczą Państwu materiały do przekazywania tej wiedzy młodzieży szkolnej.

Prosimy zwrócić uwagę, iż niektóre materiały (m.in. filmy oraz część publikacji) umieszczone zostały w postaci linków do ich źródeł i znajdują się w kolumnie „Dziedzina / Tytuł”, pod tytułem projektu, zaznaczone kolorem zielonym. Pod numerami projektów (np. LIFE12 NAT/PL/000060) umieszczono linki do stron internetowych, prowadzonych przez beneficjentów.

Aby szukać informacji wg wybranych kryteriów proszę wpisać słowo do wyszukiwarki i/lub skorzystać z filtrów. Po wybraniu filtrów proszę kliknąć przycisk „Szukaj”. Materiały można sortować rosnąco lub malejąco według kolumn, których nagłówki są podkreślone.

Powrót do pełnej listy - proszę kliknąć: [Bez filtrowania](#)

Wyszukiwarka

Dziedzina / Tytuł

Typ

Kategoria

Wyników na stronie:

<u>Nr umowy</u>	<u>Dziedzina / Tytuł</u>	<u>Kategoria</u>	<u>Typ</u>	<u>Pliki do pobrania</u>
306/2011	LIFE10 NAT/PL/000655 Ochrona zasobów przyrodniczych Puszczy Kampinoskiej – Obszaru Natura 2000, poprzez renaturyzację wykupionych gruntów	Przyroda i różnorodność biologiczna	tablice edukacyjne	 22-active_kpn-tablice.zip 91,44 KB
306/2011	LIFE10 NAT/PL/000655 Ochrona zasobów przyrodniczych Puszczy Kampinoskiej – Obszaru Natura 2000, poprzez renaturyzację wykupionych gruntów	Przyroda i różnorodność biologiczna	ulotki/ broszury/ foldery	 22-active_kpn-folder_informacyjny.pdf

strona www KE

<http://ec.europa.eu/environment/life>

The screenshot shows the homepage of the LIFE program website. The header is green with a navigation bar containing links: HOME, ABOUT LIFE, NEWS, FUNDING, PUBLICATIONS, TOOLKIT, CONTACT, and SITE MAP. Below the header is a banner with a row of images: a woman, a bird, a flower, a sunset, a tree, a person, a building, and a recycling bin. The main content area is divided into three columns. The left column is green and contains a sidebar with the LIFE logo, 'Projects by theme' (Nature, Biodiversity; Environment; Climate Action), 'Projects search' (Project database, Project publications), and 'More' (Best projects; Integrated projects; By country; Natura 2000 sites). The middle column has a 'Welcome to LIFE' section with a paragraph about the program's history and funding, followed by 'Indicative planning for the LIFE call 2016' with a paragraph about the 2016 call and a 'View calendar >>' link. The right column has a 'New LIFE Regulation 2014–2020' section with a 'Read more >>' link, a 'Highlights' section with two items, and an 'Events' section with two items. The bottom of the page has a green bar with the LIFE logo and a 'FOLLOW US' section with social media icons and a 'Share' button.

HOME | ABOUT LIFE | NEWS | FUNDING | PUBLICATIONS | TOOLKIT | CONTACT | SITE MAP

Welcome to LIFE

LIFE is the EU's financial instrument supporting environmental, nature conservation and climate action projects throughout the EU. Since 1992, LIFE has co-financed some 4306 projects. For the 2014–2020 funding period, LIFE will contribute approximately €3.4 billion to the protection of the environment and climate.

[Read more >>](#)

Indicative planning for the LIFE call 2016

08 February 2016 An indicative planning for the LIFE call 2016 is **now available**. Applicants busy designing a potential new LIFE project now have a rough guide to the expected deadlines and submission routes. In addition, the total budget allocations for project types and subprogrammes are detailed.

The official 2016 call is provisionally scheduled to be published in the second half of May. Once ready, an application package and supporting information will also be made available, similar to **previous calls**.

[View calendar >>](#)

Update on the evaluation of LIFE Call 2015

Projects by theme

- Nature, Biodiversity
- Environment
- Climate Action

Projects search

- **Project database**
- Project publications

More

- Best projects
- Integrated projects
- By country
- Natura 2000 sites

FOLLOW US

Share 30

New LIFE Regulation 2014–2020

[Read more >>](#)

Highlights

- LIFE multiannual work programme for 2014–2017
- Final Evaluation of LIFE+ Summary of Conclusions and Recommendations

Events

- 19–21 April**
European workshop on Invasive Alien Plant species Budapest, Hungary
- 20 April**
Workshop on green multi-modal journey planning Athens, Greece

Dofinansowano ze środków KE w ramach umowy KE LIFE14 CAP/PL/000011

Komisja Europejska- LIFE

<http://ec.europa.eu/environment/life/>

Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE

<http://www.nfosigw.gov.pl/life/>

Dziękuję za uwagę

www.nfosigw.gov.pl

Dofinansowano ze środków KE
w ramach umowy KE
LIFE14 CAP/PL/000011

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

